

HERNANI, KRISIAREN ATZAPARRETAN

Eñaut Agirre

Azken hiru urteetan 20 enpresa itxi dira Hernanin, eta langabezi kopurua bikoiztu egin da 6 urtean, 700etik 1.461era. Behar gorriari aurre egiteko sortu dira herrian hainbat talde, egoeraren ispilu direnak: langabeen taldea, Enplegu Zentroa, Daiteke Zerbitzua, Stop Kaleratzeak, Elikadura Banaketa Taldea...

2007an jo zuen behea, eta orduz gero igo eta igo ari da. Langabetu kopuruak etenik ez du Hernanin. 700 langabe izatetik 1.461 izatera pasa gara 6 urtean, %15,5 lanik gabe, eta hori Gipuzkoako bataz bestekoa baino altuagoa da (%14,5). Azken hiru urteak bereziki gordinak izan dira, 20 enpresa itxi baitira Hernanin.

Horrek zuzen zuenean eragin du beste arlo askotan. Udaleko Daiteke Zerbitzua da langabeentzako ikastaroak antolatzen dituen, eta sortu zenetik gero eta erabiltzaile gehiago izan ditu. Hipoteka ordaindu ezinda zenbat hernaniar geratu diren ez dakigu; Hernaniko Stop Kaleratzeak taldeak dio astero dei mordoxka bat izaten dutela, eta Biterin kaleratzei buruzko hitzaldietan areto nagusia bete egin izan da. Beharra zertarainokoa den Elikadura Banaketa Taldeak (EBT Taldea) ikusten du hilero, gero eta ilara luzeagoak egiten ari baitira janari bila doazenekin, Gabriel Celaya zentroan. Caritas, Eliza Ebanjelikoa eta AMHER Taldea elkartu, eta EBT Taldea sortu dute 2013an, eta hilero 450 hernaniarri ematen die janaria.

2009KO IRAILA: 1.000 LANGABE PASA.

2008an hasi zen lana etenik gabe galtzen, eta abenduan aurreko urtean baino 138 langabe gehiago zeuden Hernanin, 839 hain zuzen. Hurrengo urtea ez zen hobea izan, eta argi guztiak piztu ziren irailean, 1.000 langabeko marra gainditzean. Orduan, hala ere, oraindik urruti ikusten ziren 1985eko %23ko langabezi tasa hura, edo 1993ko %24,5koa. Baina orain, ez da hain urrutik ikusten 1997ko %19ko tasa. Gainera, historikoari begiratuta, hotzikara ematen du pentsatzeak zenbat kosta daitekeen oraingo datuak hobetzea. Izan ere, orain krisi garaian ditugun

tasak ohiz-koak izan dira aurreko urte askotan. 1977tik 1997ra, hogeitau urtean, %15etik ez zen jaitsi, eta hamar urte egin zituen %20tik gora. Historia laboralak erakusten du, lana sortzea urte asko kosta izan dela, eta lana galtzea berriz, egun batetik besterakoa dela.

Langabeziarik handiena 44 urtetik gora dago, nabarmen samar, lanik gabe dauden hamarretik lau baitira adin horretakoak, eta gehienak emakumeak. Adin horretan da hori, orokorrean, adin guztiak kontuan hartuta, gizonetako eta emakumezkoen berdin eragiten baitie langabeziak, erdi eta erdi Hernanin. Gainerako herrietako joera ez da hori, eta emakume gehiago daude langabezian; adibidez, Donostialdean.

Ostalaritza langileak daude egoerarik zailenean. Hernanin 336 langile daude lanik gabe. Administratibo eta tekniko lanak ere ez du egoera onena bizi, eta industria eta eraikuntzak ere ez, 200 inguru daude langabezian.

Joera orokorrari begiratuta, Hernani erdi bidean jarri genezake. Gipuzkoan adibidez, %14,5eko langabezia dago, Hernanin baino baxuagoa. Nafarroan %17,5koa da ordea, eta Bizkaian edo Araban ere %17 inguruan dabil. Europako herrialdeak orokorrean, Hernaniko tasaren azpitik daude, %11 inguruan dabilta batz bestea. Baina aldeak sekulakoak dira Europako herrialdeen artean. Espainia eta Grezia daude egoerarik zailenean %26,5ko langabeziarekin. Beste muturrean, iparraldeko herrialdeak. Norvegiako langileen %3,4 dago langabezian, eta Islandian %5 inguru. Alemanian, %5,3 eskas. Frantzian, Europako batz bestekoa bezala, %11 inguru.

HANDI ETA TXIKI, 20 ENPRESA GUTXIAGO HERNANIN.

Azken hiru urteak bereziki gordinak izan dira langileentzat. Hernaniko 20 enpresa itxi dira urteotan, batzuk handiak eta beste batzuk txikiak. Gureola - Celulosas de Hernani da horietako bat, Hernaniko ekonomiaren ardatz izandako enpresetako bat. Hori bezala, enpresa txikiagoek ere itxi dituzte ateak. Era guztietako enpresak dira, baina eraikuntzarekin lotuak asko. Hondaketa, eraikuntza, teilak, isolamenduak... Hernanin beti-betikoak izan diren sektorekoak: burdina, papera, elektrizitatea... edo kaleko denda txikiak, auto eskolak, almagarenak, tailer mekanikoak...

LAB sindikatuak emandako datuak dira. EREN egon diren enpresak oso zaila da jakiten, hainbat arrazoi-rengatik.

Sindikatuak azpimarratu dute pobrezia datuak gora doazela, ez bakarrik lanik gabe daudenen artean, baita lanean ari direnen artean ere. Alegia, langileak ere pobrezia egoeran daude, lan baldintzak ez direlako iristen behar nagusiak asetzera. Hamar langiletik bi daude egoera horretan. Lanik gabe daudenen artean berriz, bitik bat parorik gabe geratua da, eta ia diru-sartzerik gabe dago.

Laneko baldintzen artean aldea dago; kasu askotan handia. Gazteek eta emakumeek gutxiago kobratzen dute. Orokorrean, emakumeek %25 gutxiago irabazten dute gizonek baino. Gazteak dira lanaldi partzian ari diren gehienak, eta horien soldata kasu batzuetan %40 merkeagoa da, lanaldi osoa dutenena baino.

LANGABEEN TALDEA, SAIKERA BAT BAINO GEHIAGO JOTZEN.

2012ko maiatzean hasi zuten bidea, eta orain geldirik badago ere, langabeen taldeak saikera bat baino gehiago egin zituen Hernanin talde bat sortu eta udaltxe eta enpresei euren curriculumak bidaltzeko. Jende gehiagoren beharrez, azkenean taldeak utzi egin zion funtzionatzeari, baina lorpen batzuk egin zituzten bildutako 30 lagun inguruk. Lan poltsa bat osatu, eta Hernanin hernaniarrak kontratatzeko pausuak eman ziren. Langabeei zenbait zerbitzu dohainik emateko bidea jarri eta abar...

ENPLEGU GUNEA, LEKU BAT, ETA PROIEKTU ASKO.

Hernaniko Udalarari tokatu zaio egoera honetan zenbait pausu ematea. Daiteke Zerbitzua jarri zuen martxan 2011ko azaroan, eta 2013an Enplegu Gunea. Enplegu Guneak biltzen ditu gaur egun, bai Daiteke Zerbitzua, eta bai ordura arte zeuden beste zerbitzuak eta gehiago. Lau zerbitzu eskaintzen dira: orientazio zerbitzua, enplegatzea, toki garapenerako zerbitzua, eta erabilera anitzeko gela.

Orientazio zerbitzura 300 lagun ibili dira hiruhileko bakoitzean. Lanbide enplegatze zerbitzua berriz, 110 lagun inguruk ibili du hiruhileko bakoitzean, batez beste. Erabilera anitzeko gela, bi ordenagailu dituena 130 lagun

inguruk ibili dute. Guztira, 30 eskaintza ezberdin eskaini ditu Udalak. Daiteke Zerbitzuko tailerretan 180 lagun inguru ibili dira, lan bila dabiltzanei bide horretan laguntzeko asmoz antolatutako tailerretan, hain zuzen. Ikasurte erdirako sukaldaritza ikastaroan 30 lagun inguru izan dira, bi taldetan. Enplegu gidaria "Zu zeu" izeneko eskaintzetan, 25 lagunek egin dituzte ikastaroak.

Horrez gain, zuzeneko lanpostuak ere sortu ditu Udalak. Bost hilabeterako bost lanpostu sortu zituen, Buruntzaldeko herriekin egindako eskaintza orokorrean, eta 146 hernaniar aurkeztu ziren, %92 gizonezkoak.

Buruntzaldeko beste herriekin batera, Enplegu Mahaian dago Hernani ere, eta hainbat proiektu martxan jarri dira. Besteak beste, "Donostialdea Ekinez" programa. Ondorioz, guztira 34 enpresa sortu dira Buruntzaldean, eta horietatik 5 Hernanin. Langabeak kontratatzeko diru laguntzak ere eman zaizkie enpresei, eta horren ondorioz kontratatu diren langileen artean bi hernaniarrak dira. Kontratazio publiko jakin batzuk ere egin dira Buruntzaldean, eta 16 kontratu egin dira; 3 Hernanin. Horrez gain, enpresei zuzenean ematen zaien zerbitzu bat badago eta bi lagun ari dira hor lanean, enpresen beharrak ikusi, eta hainbat gauzetan laguntzeko: aholkularitza, informazioa eta abar... 168 enpresa bisitatu dira, eta horietatik 34 Hernanin.

LAGUNTZARAKO BI TALDE: STOP KALERATZEAK ETA ELIKAGAIEN BANAKETA TALDEA. HERRITARREN BEHARRARI, HERRITARREN LAGUNTZA.

Krisiak baditu aurpegi ezutuak, eta horiek ondoen eza gutzen dituztenak dira Hernaniko bi taldetan lanean ari direnak: Stop Kaleratzeak eta EBT Taldea. Bi talde horietan boluntarioak ari dira lanean, guztira 80 lagun inguru edo gehiago. Beharrik gorrienean dauden herritarrei laguntza ematen ari dira, ahal duten moduan.

Stop Kaleratzeak taldea 2013an sortu da, eta hipoteka ordaindu ezin dutelako etxetik bidaltzeko arriskua dutenekin lan egiten dute. Transparkeren daukate lokala eta astean bi alditan biltzen dira. Gero eta jende gehiago joaten zaie, eta ahal duten guztian laguntzen diete. Kasu bakoitza aztertu eta bankuarekin elkarlana egiten saiatzen dira. Beti ere herritar horrek dituen kezka eta beharrei erreparatu.

EBT Taldea hiru taldek sortu zuten, beharra ikusita. Caritas, AMHER eta Eliza Ebanjelikoak elkartzeko beharra ikusi zuten, egoeraren larriaz jabetuta. Hilero-hilero janaria banatzen diete aurrez izena emandako herritarrei, eta gero eta hernaniar gehiago azaltzen da Gabriel Celaya zentrora. Hilero 450 hernaniarrentzat janaria banatzen dute 60 boluntario inguruk.

Herritarren borondatea eta babesa behintzat puri-purian dagoela ikusi ahal izan zen elikagai bilketa deitu zuten egunetan. Hernaniarrek sekulako janari pila utzi zituzten dendarik handienetan egindako bilketa kanpainetan. Guztiaren beharra izango da, hemendik aurrera ere.